Bhagavad Gita

Contents

Dhyāna Ślokas iii

1 Sāṅkhya Yoga 1

Closing Ślokas 9

Dhyāna Ślokas

श्री वल्लभा समाश्लिष्टं दशहस्तं गजाननं
गणनाथ महं वंदे सर्व सिद्धि प्रदायकम्

śrī vallabhā samāśliṣṭaṃ daśahastaṃ gajānanaṃ
gaṇanātha mahaṃ vaṃde sarva siddhi pradāyakam

प्रपन्न पारिजाताय तोत्रवेत्रैक पाणये
ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतांऋतदुहे नमः

prapanna pārijātāya totravetraika pāṇaye
jñānamudrāya kṛṣṇāya gītāṃṛtaduhe namaḥ

व्यासाय विष्णु रूपाय व्यास रूपाय विष्णवे
नमो वै ब्रह्म निधये वासिष्ठाय नमो नमः

vyāsāya viṣṇu rūpāya vyāsa rūpāya viṣṇave
namo vai brahma nidhaye vāsiṣṭhāya namo namaḥ

श्री कृष्णश्शरणं मम
श्री कृष्णश्शरणं मम
श्री कृष्णश्शरणं मम

śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama
śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama
śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama

1 Sāṅkhya Yoga

2.0

ओं श्री परमात्मने नमः	oṃ śrī paramātmane namaḥ
अथ द्वितीयोऽध्यायः	atha dvitīyo'dhyāyaḥ
साण्ख्ययोगः	sāṅkhya-yogaḥ

2.1

संजय उवाच	saṃjaya uvāca
तं तथा कृपयाविष्टम्	taṃ tathā kṛpayāviṣṭam
अश्रुपूर्णाकुलेक्षणम्	aśru-pūrṇākulekṣaṇam
विषीदंतमिदं वाक्यम्	viṣīdaṃtamidaṃ vākyam
उवाच मधुसूदनः	uvāca madhusūdanaḥ

2.2

श्री भगवानुवाच	śrī bhagavān-uvāca
कुतस्त्वा कश्मलमिदं	kutastvā kaśmalamidaṃ
विषमे समुपस्थितम्	viṣame samupasthitam
अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यम्	anārya-juṣṭamasvargyam
अकीर्तिकरमर्जुन	akīrti-karam-arjuna

2.3

क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ	klaibyaṃ mā sma gamaḥ pārtha
नैतत्त्वय्युपपद्यते	naitat-tvayyupapadyate
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं	kṣudraṃ hṛdaya-daurbalyaṃ
त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप	tyaktvottiṣṭha paraṃtapa

2.4

अर्जुन उवाच	arjuna uvāca
कथं भीश्ममहं संख्ये	kathaṃ bhīśmamahaṃ saṃkhye
द्रोणं च मधुसूदन	droṇaṃ ca madhusūdana
इशुभिः प्रतियोत्स्यामि	iśubhiḥ pratiyotsyāmi
पूजार्हावरिसूदन	pūjārhāvarisūdana

2.5

गुरूनहत्वा हि महानुभावान्	gurūnahatvā hi mahānubhāvān
श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके	śreyo bhoktuṃ bhaikṣyamapīha loke
हत्वार्थकामंस्तु गुरूनिहैव	hatvārtha-kāmaṃstu gurūnihaiva
भुंजीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान्	bhuṃjīya bhogān rudhira-pradigdhān

2.6

न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयः	na caitadvidmaḥ kataranno garīyaḥ
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः	yadvā jayema yadi vā no jayeyuḥ
यानेव हत्वा न जिजीविषामः	yāneva hatvā na jijīviṣāmaḥ
तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः	te'vasthitāḥ pramukhe dhārtarāṣṭrāḥ

2.7

कार्पन्यदोषोपहतस्वभावः	kārpanya-doṣopahata-svabhāvaḥ
पृच्छामि त्वां धर्मसम्मूढचेताः	pṛcchāmi tvāṃ dharma-sammūḍha-cetāḥ
यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे	yacchreyaḥ syānniścitaṃ brūhi tanme
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्	śiṣyaste'haṃ śādhi māṃ tvāṃ prapannam

2.8

न हिप्रपश्यामि ममापनुद्याद्	na hi-prapaśyāmi mamāpanudyād
यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम्	yacchokam-ucchoṣaṇam-indriyāṇām
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं	avāpya bhūmāv-asapatnamṛddhaṃ
राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम्	rājyaṃ surāṇāmapi cādhipatyam

2.9

संजय उवाच	saṃjaya uvāca
एवमुक्त्वा हृषीकेशं	evam-uktvā hṛṣīkeśaṃ
गुडाकेशः परन्तपः	guḍākeśaḥ parantapaḥ
न योत्स्य इति गोविंदम्	na yotsya iti goviṃdam
उक्त्वा तूष्णीम् बभूव ह	uktvā tūṣṇīm babhūva ha

2.10

तमुवाच हृषीकेशः	tam-uvāca hṛṣīkeśaḥ
प्रहसन्निव भारत	prahasanniva bhārata
सेनयोरुभयोर्मध्ये	senayorubhayor-madhye
विषीदंतमिदं वचः	viṣīdaṃtam-idaṃ vacaḥ

2.11

श्री भगवानुवाच	śrī bhagavān-uvāca
अशोच्यानन्वशोचस्त्वं	aśocyān-anvaśocas-tvaṃ
प्रज्ञावादांश्च भाषसे	prajñā-vādāṃśca bhāṣase
गतासूनगतासूंश्च	gatāsūn-agatāsūṃś-ca
नानुशोचन्ति पण्डिताः	nānuśocanti paṇḍitāḥ

2.12

न त्वेवाहं जातु नासं	na tvevāhaṃ jātu nāsaṃ
न त्वं नेमे जनाधिपाः	na tvaṃ neme janādhipāḥ
न चैव न भविष्यामः	na caiva na bhaviṣyāmaḥ
सर्वे वयमतः परम्	sarve vayamataḥ param

2.13

देहिनोऽस्मिन् यथा देहे	dehino'smin yathā dehe
कौमारं यौवनं जरा	kaumāraṃ yauvanaṃ jarā
तथा देहांतरप्राप्तिः	tathā dehāṃtara-prāptiḥ
धीरस्तत्र न मुह्यति	dhīras-tatra na muhyati

2.14

मात्रास्पर्शास्तु कौंतेय	mātrā-sparśās-tu kauṃteya
शीतोष्णसुखदुःखदाः	śītoṣṇa-sukha-duḥkha-dāḥ
आगमापायिनोऽनित्याः	āgamāpāyino'nityāḥ
तांस्तितिक्षस्व भारत	tāṃs-titikṣasva bhārata

2.15

यं हि न व्यथयंत्येते	yaṃ hi na vyathayaṃtyete
पुरुषं पुरुषर्षभ	puruṣaṃ puruṣarṣabha
समदुःखसुखं धीरं	sama-duḥkha-sukhaṃ dhīraṃ
सोऽमृतत्वाय कल्पते	so'mṛtatvāya kalpate

2.16

नासतो विद्यते भावः	nāsato vidyate bhāvaḥ
नाभावो विद्यते सतः	nābhāvo vidyate sataḥ
उभयोरपि दृष्टोऽन्तः	ubhayorapi dṛṣto'ntaḥ
त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	tvanayos-tattva-darśibhiḥ

2.17

अविनाशि तु तद्विद्धि	avināśi tu tadviddhi
येन सर्वमिदं ततम्	yena sarvamidaṃ tatam
विनाशमव्ययस्यास्य	vināśam-avyayasyāsya
न कश्चित्कर्तुमर्हति	na kaścit-kartum-arhati

2.18

अंतवन्त इमे देहाः	aṃtavanta ime dehāḥ
नित्यस्योक्ताः शरीरिणः	nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ
अनाशिनोऽप्रमेयस्य	anāśino'prameyasya
तस्माद्युध्यस्व भारत	tasmād-yudhyasva bhārata

2.19

य एनं वेत्ति हन्तारं	ya enaṃ vetti hantāraṃ
यश्चैनं मन्यते हतं	yaścainaṃ manyate hataṃ
उभौ तौ न विजानीतः	ubhau tau na vijānītaḥ
नायं हन्ति न हन्यते	nāyaṃ hanti na hanyate

2.20

न जायते म्रियते वा कदाचित्	na jāyate mriyate vā kadācit
नायं भूत्वा भविता वा न भूयः	nāyaṃ bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणः	ajo nityaḥ śāśvato'yaṃ purāṇaḥ
न हन्यते हन्यमाने शरीरे	na hanyate hanyamāne śarīre

2.21

वेदाविनाशिनं नित्यं	vedāvināśinaṃ nityaṃ
य एनमजमव्ययम्	ya enamajam-avyayam
कथं स पुरुषः पार्थ	kathaṃ sa puruṣaḥ pārtha
कं घातयति हंति कम्	kaṃ ghātayati haṃti kam

2.22

वासांसि जीर्णानि यथा विहाय	vāsāṃsi jīrṇāni yathā vihāya
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि	navāni gṛhṇāti naro'parāṇi
तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि	tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāni
अन्यानि संयाति नवानि देही	anyāni saṃyāti navāni dehī

2.23

नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि	nainaṃ chindanti śastrāṇi
नैनं दहति पावकः	nainaṃ dahati pāvakaḥ
न चैनं क्लेदयन्त्यापः	na cainaṃ kledayantyāpaḥ
न शोषयति मारुतः	na śoṣayati mārutaḥ

2.24

अच्छेद्योऽयम् अदाह्योऽयम्	acchedyo'yam adāhyo'yam
अक्लेद्योऽशोष्य एव च	akledyo'śoṣya eva ca
नित्यः सर्वगतः स्थाणुः	nityaḥ sarva-gataḥ sthāṇuḥ
अचलोऽयं सनातनः	acalo'yaṃ sanātanaḥ

2.25

अव्यक्तोऽयम् अचिन्त्योऽयम्	avyakto'yam acintyo'yam
अविकार्योऽयमुच्यते	avikāryo'yamucyate
तस्मादेवं विदित्वैनं	tasmādevaṃ viditvainaṃ
नानुशोचितुमर्हसि	nānuśocitumarhasi

2.26

अथ चैनं नित्यजातं	atha cainaṃ nityajātaṃ
नित्यं वा मन्यसे मृतम्	nityaṃ vā manyase mṛtam
तथाऽपि त्वं महाबाहो	tathā'pi tvaṃ mahābāho
नैवं शोचितुमर्हसि	naivaṃ śocitumarhasi

2.27

जातस्य हिध्रुवो मृत्युः	jātasya hi-dhruvo mṛtyuḥ
ध्रुवं जन्म मृतस्य च	dhruvaṃ janma mṛtasya ca
तस्मादपरिहार्येऽर्थे	tasmādaparihārye'rthe
न त्वं शोचितुमर्हसि	na tvaṃ śocitumarhasi

2.28

अव्यक्तादीनि भूतानि	avyaktādīni bhūtāni
व्यक्तमध्यानि भारत	vyaktamadhyāni bhārata
अव्यक्तनिधनान्येव	avyakta-nidhanānyeva
तत्र का परिदेवना	tatra kā paridevanā

2.29

आश्चर्यवत् पश्यति कश्चिदेनम्	āścaryavat paśyati kaścidenam
आश्चर्यवद् वदति तथैव cआन्यः	āścaryavad vadati tathaiva cānyaḥ
आश्चर्यवच्चैनमन्यः शृणोति	āścaryavaccainamanyaḥ śṛṇoti
श्रुत्वाप्येनं वेद न चैव कश्चित्	śrutvāpyenaṃ veda na caiva kaścit

2.30

देही नित्यमवध्योऽयं	dehī nityamavadhyo'yaṃ
देहे सर्वस्य भारत	dehe sarvasya bhārata
तस्मात्सर्वाणि भूतानि	tasmātsarvāṇi bhūtāni
न त्वं शोचितुमर्हसि	na tvaṃ śocitumarhasi

Closing Ślokas

यतः प्रवृत्तिर्भूतानां	yataḥ pravṛttir-bhūtānāṃ
येन सर्वमिदं ततम्	yena sarvam-idaṃ tatam
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य	sva-karmaṇā tam-abhyarcya
सिद्धिं विंदति मानवः	siddhiṃ viṃdati mānavaḥ

यत्र योगेश्वरः कृष्णः	yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇaḥ
यत्र पार्थो धनुर्धरः	yatra pārtho dhanur-dharaḥ
तत्र श्रीर्विजयो भूतिः	tatra śrīr-vijayo bhūtiḥ
ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम	dhruvā nītir-matir-mama

श्री कृष्णश्शरणं मम	śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama
श्री कृष्णश्शरणं मम	śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama
श्री कृष्णश्शरणं मम	śrī kṛṣṇaśśaraṇaṃ mama